

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

21 במרס 2011
ט"ו באדר ב תשע"א

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

לפני כבוד השופטת שושנה אלמגור

התובעת

אתי טל אברמוב

ע"י ב"כ עוה"ד אילנה ולדמן ועוה"ד זרי חזן

נגד

הנתבעים

1. אביב פרנקל

ע"י ב"כ עוה"ד אורי נבו

2. ניווי'ן הדרכות בע"מ

3. יגאל שטארק

ע"י ב"כ עוה"ד צבי רוטמן

פסק-דין

לפניי תביעה בעילה של הפרת חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה–1965 (להלן: „החוק“).

העובדות והמחלוקת

1. נתבעת 2 מפעילה את, המרכז לאמנות הפיתוי (להלן: „המרכז“), את אתר המרשתת שלו, <http://www.mapi.co.il>, ואת פורום הגולשים שלו, שכתובתו <http://www.pituy.co.il>. המרכז, כפי שהוא מציג את עצמו, שם לו למטרה לתת „מענה לגברים שרוצים לשפר את חייהם בתחומי הדייטינג והזוגיות“.

בחודש דצמבר 2007 התבקשו התובעת, כתבת בעיתון, ידיעות אחרונות, ועמיתה עפר פטרסבורג להכין כתבת תחקיר על אודות המרכז. אחרי שנאספו הממצאים פנתה התובעת אל נתבע 3 – מבעלי המניות בנתבעת 2, המנהל את המרכז, את האתר ואת הפורום – וביקשה לקבל את תגובתו לטענות שעלו נגד המרכז אשר התעתדה לכלול בכתבה. לאחר ששוחח עם התובעת כמה פעמים פנה נתבע 3, אור ליום ו, 21.12.07, אל הגולשים בפורום, שיווק ופרסום של האתר 'TheMarker Café', כתב שעומדת להתפרסם כתבה שעומדת לפגוע במוניטין של המרכז וביקש לקבל עצה כיצד להקטין את הפגיעה (נספח ד לתצהיר התובעת).

2. למחרת ראתה הכתבה אור במוסף לשבת של, ידיעות אחרונות, תחת הכותרת „אמנות הפיתוי בכוח“ (נספח ה לתצהיר התובעת) (להלן: „הכתבה“). מהכתבה, שהייתה כתובה בנימה ביקורתית, עלה שהמרכז מנחה את תלמידיו להשתמש בטכניקות שבהן גלומות, בין היתר, התנהגות אגרסיבית, הטרדה מינית והשפלת נשים. לצורך המחשה, שובצו בכתבה קטעים מתוך „סיפורי הצלחה“ שפרסם באתר בוגר המרכז תחת הכינוי 'Roso', כדלקמן:

„התחלנו להתמזמז על המיטה והיא פשוט סירבה להוריד את הבגדים. זרקה לי מלא תירוצים. אבל אני קרנף עיוור, היא לא מכירה אותי. לקחתי את היד שלה ושמתי אותה על הזין. לאט לאט סגרתי מציצה. חשבתי להסתפק בזה וזהו, אבל משהו בפנים אמר לי לא לוותר. ניסיתי להוריד לה את התחתונים והבחורה פשוט

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

21 במרס 2011

ט"ו באדר ב תשע"א

מסרבת בתוקף!! הזזתי את התחתון ימינה, ובוס! הבחורה בהלם. אחרי זה הכל זרם.
גם הבגדים ירדו, ושכבנו"

„בלי לשאול, פשוט לקחתי אותה ונישקתי. זה מה שהן רוצות. אל תקשיבו להן...
בחורה זה יצור מבולבל עם הרבה רגשות, כל מה שתגיד לה היא תעשה. בואי
אליי, את יכולה לכבות את האור, תסבני לי את הגב. לא צריך לפחד לתת להן
הוראות כשצריך, אנחנו הפרס"

„וישבים בסלון, אני כמובן פותח בקבוק יין. לא שואל אותה אם היא שותה או לא.
אותי זה לא מעניין. היא נמצאת אצלי, במציאות שלי, ואני שולט שם... ברגע
שבחורה מדברת איתך על סקס זה מחרמן אותה אוטומטית והיא יודעת בתתמודע
שהיא תשכב איתך"

3. בו ביום, בשעה 16¹⁶, פרסם בפורום נתבע 1, בוגר קורס של המרכז וגולש קבוע בפורום, הודעה (פוסט) ברוח
הפוסטים שצוטטו לעיל שכותרתה: „סיפור פיתוי מצחיק!, איך פיתתי את אברמוב! (:” (נספח ו לתצהיר
התובעת), בזו הלשון:

„שבוע שעבר אני והווינג שלי החלטנו לעשות משהו שונה... סארג' בידיעות
אחרונות! (:

אני והוא נכנסים לידיעות אחרונות... אומרים שלום לכל מי שזז... נתנו כיפים לכל
העובדים ויצרנו אחלה Social Proof, אפילו המנהל בא אלינו
ושאל אם אנחנו כתבים פה... אמרנו לו שכן והמשכנו בסארג'.

פתאום אני רואה מרחוק UG4.

אני: היי

היא: היי ומי אתה?

אני: אני אביב, מה תפקידך בכוח?

היא: אני כתבת של ידיעות אחרונות.

אני: דווקא יתאים לך יותר להיות כתבת בפילון (עיתון של ילדים! (:

היא: (צוחקת), איך קוראים לך?

אני: אביב ואת?

היא: אתי, נעים מאוד.

מפה המשכתי לתת נאגים, אתי מראה הרבה IOI ומתחילה להסמיק ולשחק בשיעור!
היא נמצאת אצלי! במציאות שלי ואני שולט שם!!

מפה התחלתי ליצור איתה נוחות ואז היא התחילה לספר לי על כל האקסים שלה
שזרקו אותה ולא רצו איתה קשר רציני, אני כמובן משחק אותה מקשיב ומבין.
ומפה מתחיל ליזום!

21 במרס 2011
ט"ו באדר ב תשע"א

באיזה שהוא שלב הזזתי לה את התחתון ימינה ובוסס, הזין בפנים!

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

21 במרס 2011

ט"ו באדר ב תשע"א

אתי גומרת ובסוף הסקס אומרת לי גם תודה ☺ תודה שזיינתי אותי! סוף סוף מישחי נגע בי! תודה שעשית לי טובה! סוף סוף גבר שעומד (תרתי משמע) על שלו! (:

בערב אתי מרימה אלי טלפון כולה כועסת!

היא: תגיד מה זה המרכז לאומנות הפיתוי?

אני: לא יודע למה?

היא: כשהייתה אצלי נפל לך כרטיס ביקור שלהם, נכנסתי לאתר שלהם וקראתי את כל סיפורי ההצלחה יא חתיכת מנוול! אתה רושם גם עלי עכשיו סיפור?? אני: לא תקשיבי...

היא: חכה יא מניאק אני כבר יראה למרכז שלך מאיפה משתין הדג!

(להלן: „הפרסום”; “UG”, כפי שהסביר נתבע 1 בחקירתו, הם ראשי התיבות של המילים “ugly girl” בזירגון של חברי הפורום – עמ' 19 לפרוטוקול הדיון, שורה 32–עמ' 20, שורה 1)

הפרסום, אשר אין עוררין על כך שהיה בדוי, כלל ארמזים גם לטקסטים שפורסמו באתר ושמהם נלקחו המובאות שהופיעו בכתבה (נספחים ג1–ג2 לתצהיר התובעת).

דיון והכרעה

האחריות

4. סעיף 1 לחוק מגדיר:

„לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;
- (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו;

“[...]

במפרסם פרסום שאיזו מן ההשלכות דלעיל נגררת אחריו יראו אחראי לפרסום לשון הרע. קריאת הפרסום במקרה דנא אינה מותירה מקום לספק כי תוכנו נכנס בגדר לשון הרע: האדם הסביר בוודאי יראה בתיאור ההתנהגות המיוחסת בו לתובעת תיאור מבזה, לעגני ומשפיל. הטקסט כתוב בסגנון סיפורי ה„הצלחה” של בוגרי המרכז וכולל קטעים מסיפוריו של Roso, ומחברו מגולל בו בהרחבה „דיווח” על ניסיונו המוצלח לכאורה לפתות בטכסוסים את התובעת – המוצגת

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

21 במרס 2011

ט"ו באדר ב תשע"א

כאישה דחוייה, כעורה וכן, אם גם ברמז, עבת בשר – ולקיים עמה יחסי מין. שמה המלא ושמו של מקום עבודתה ניקבים בו בהדיא, ומי שצלח את הפרסום עד סופו והיה מודע לקיומה של הכתבה היה עשוי בהחלט לקבל את הרושם כי בבסיס ההחלטה לכתוב אותה היה מונח אינטרס אישי שנבע מהמקרה שתואר בו – אשר כאמור, לא היה ולא נברא. ברי שהכתמת שמה של התובעת כמי שאינה פועלת לאור שיקולים ענייניים ומקצועיים, אלא ממניעים זרים, עלולה לפגוע בשמה הטוב גם בפן המקצועי – משלח ידה.

ודוק: בית המשפט אינו צריך להשתכנע כי התוצאות המפורטות בסעיף 1 לחוק התממשו הלכה למעשה, ודי בכוחו של הפרסום לגרום לדברים כדי להשית אחריות על המפרסם. עם זאת, במקרה זה אני מוצאת לנכון להפנות לתגובה שכתב הגולש FlaMe בפורום ביום הפרסום מעל קישור שהפנה אליו. הלה השתמש בפרסום כדי להסביר לחבריו את המניע העלום שהסתתר מאחורי הקלעים של הכתבה:

„היי חברים.

הבנתי איך עיתון, ידיעות אחרונות' הגיע ל Mapi, ולמה זאת הכתבה היחידה השלילית שפורסמה על המרכז!!

רמז: עובדת מתוסכלת ומכוערת שעובדת בידיעות נתקלה בבוגר קורס...

תקראו את זה, אתם כבר תבינו הכל... מבטיח...

“[...]

(נספח ח לתצהיר התובעת)

למותר לציין כי הפרסום גרר תגובות מצד גולשים נוספים (נספח ז לתצהיר התובעת), אשר הנתבע הודה כי לגלגו על התובעת (עמ' 23 לפרוטוקול, שורות 24–29). נהיר אפוא כי פרסום הדברים בפורום עונה על הגדרת סעיף 2 לחוק. אשר-על-כן אני קובעת כי נתבע 1 פרסם לשון הרע על התובעת.

5. לא נעלם מעיני כי הנתבעים טוענים שהפרסום פורסם במדור, בידור ופנאי של הפורום, ומבקשים להתחשב בו כחיבור היתולי וקטירי שלא התיימר להיות אלא פרודיה על הכתבה שפרסמה התובעת, ולא כהוצאת דיבתה רעה. אינני שותפה להשקפתם, ולטעמי, גם אין לראות בפרסום ביקורת על הכתבה לגופה, כי אם כתב פלסטר על התובעת.

דיני לשון הרע מבקשים לאזן בין שתי זכויות יסוד. שמו הטוב של אדם מונח על כף אחת של המאזניים, וחופש הביטוי – על האחרת. בע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ', פ"ד נח(3) 558, 568–569 (2004) נפסק:

„מבחינה פרשנית המשקל של חופש הביטוי מתחזק כאשר עסקינן בביטוי כגון ביקורת, סאטירה, פרודיה, טור דעות, שמטרתו בעיקר לעורר ויכוח ציבורי, אך הוא חף מיומרה להציג אמת עובדתית. כאשר מדובר בהבעת דעה מסוג זה, הגבלת חופש הביטוי פוגעת בצורה קשה בקיומו של, שוק רעיונות' חופשי, בצורך להגשמה עצמית ובלב לבו של השיח הדמוקרטי. סאטירה, לשם הדוגמה, בהיותה צורת ביטוי בוטה ועוקצנית, נועדה לעורר פרובוקציה, להתריס ולעיתים אף

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

21 במרס 2011

ט"ו באדר ב תשע"א

להתסיס על-מנת ליצור דיון ציבורי [...]. מטבע הדברים, סאטירה נוקטת לשון הגזמה ונעזרת באמצעים אמנותיים, כגון משל, אלגוריה ומטאפורות בוטות [...].
החשש לפגיעה בשמו הטוב של אדם נחלש במידת מה, כיוון שהקורא הסביר מבין שייחוס תכונות נובע מהתרשמות של המפרסם ואינו אבסולוטי. [...]"

(ההדגשה שלי)

ברם :

„[...] בצד המשקל שניתן לחופש הביטוי בעת עריכת האיזון הראוי בעניין, הבעת דעה מהסוג הטהור, יש לזכור כי גם ביטוי כזה עלול לפגוע בכבודו של אדם ולבזותו. אין לאפשר כל השתלחות פוגענית ולו מכיוון שהיא חוסה תחת הסוגה של פרודיה או סאטירה. העלבות והכפשות אינן מוגנות. במקרים כאלה תגבר זכותו של התובע לשם טוב [...]”

(שם, עמ' 569)

להבדיל מהפרסום שעליו נסבה אותה פרשה, ייטה הקורא הסביר של הפרסום בנדון דידן לסבור כי המתואר בו אירע במציאות.

טענתם של הנתבעים כי נתבע 1 לא שיווה בנפשו שמאן דהוא יקרא את הדברים כפשוטם לא תושיע אותם, שכן הלכה היא שבית המשפט ייחס חשיבות לדרך שבה היה הקורא הסביר מבין את הפרסום, ולא לדרך שבה תפס אותו המחבר. אם הצליחו האלוזיות לתוכן הכתבה, כמאמר הביטוי, לחלוף מעל ראשיהם של חלק מחברי המרכז, אשר מטבע הדברים נושא הכתבה קרוב ללבם, על אחת כמה וכמה נכונים הדברים לגבי אחרים, שאינם גולשים בפורום דרך קבע ושהגיעו אל הפרסום דרך מנוע חיפוש, ולו בהקשת שמה של התובעת. הללו לא היו מודעים כולם, קרוב לוודאי, לכתבה, וגם אלה שקראו אותה לא בהכרח זכרו את המובאות מפי בוגר הקורס; קורא סביר של הכתבה לא היה יכול להבין מניה וביה כי במהתלה עסקינן, כטענת הנתבעים – גם אם פורסמה במדור, בידור ופנאי. והנה, מן התגובות לפרסום (נספח ז לתצהיר התובעת) ניכר כי אף כמה מחברי הפורום לא היו מצויים בסוד העניינים והתייחסו אליו כאל אחד מסיפורי ה„הצלחה” המתפרסמים שם כדבר שבשגרה. גולש אחד פתח את תגובתו במילים: „אוי נו, תראה למה גרמת.. ועוד בגלל UG4 [...]”, ואחר הוסיף: „אני לא מאמין!! הכתבה הזאת עלתה בגלל אביב[...]”.” נתבע 3 אף ראה צורך להבהיר לגולש FlaMe, שדבריו צוטטו לעיל: „הוא כתב את זה היום, זאת בדיחה אם לא הבנת..... [...]” (נספח ט לתצהיר התובעת; ההדגשה שלי).

ההגנה

6. נתבע 1, מן הסתם, לא ביקש את הגנת אמת הפרסום, ודי אם נפנה לתשובותיו הכנות והישירות בחקירתו הנגדית כדי להבין מדוע:

ש,, אשר לי שאתה לא פגשת את אתי אי פעם לפני כתיבת הפוסט.
ת: עכשיו זו הפעם הראשונה שאני פוגש אותה.

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

21 במרס 2011

ט"ו באדר ב תשע"א

ש: אשר לי שכל הפרטים שפרסמת בפוסט על אודות אתי אברמוב, למעט מקום העבודה שלה, היו כוזבים.
ת: כן.
ש: אשר לי שכשכתבת את הפוסט ידעת שכל מה שאמור בו אינו אמת.
ת: ברור, כן."

(עמ' 23 לפרוטוקול, שורה 32–עמ' 24, שורה 6)

7. לשאלה אם עומדת לנתבע 1 הגנת תום הלב, הקבועה בסעיף 15 לחוק – יש להשיב בשלילה.

ראשית, לא הוטלה עליו כל חובה לפרסם את שפרסם. שנית, לית מאן דפליג שההתרחשויות שעליהן סיפר לא התרחשו מעולם. הקובע אם עניין לנו בהבעת דעה אם לאו הוא השכל הישר, ופרסום יסווג ככזה אם האדם הסביר יבין את האמור בו כדעה של מחברו, ולא כתיאור עובדות (ע"א 259/89 הוצאת מודיעין בע"מ נ' ספיר, פ"ד מו(3) 48 [1992] [להלן: "פרשת ספיר"]). כפי שקבעתי לעיל, לא כך הדבר במקרה זה. גם אין לראות בפרסום ביקורת על יצירה ספרותית, לפי סעיף 15(א) לחוק. נתבע 1 העיד:

ש:,, האם אתי אברמוב פגעה בך, או שהכתבה ב,ידיעות' פגעה בך?
ת: הכתבה. הכתבה, כן.
ש: תראה לי בבקשה מה ביצירה הספרותית שלך – בפוסט שלך – מתייחס למהות הכתבה שב,ידיעות'. לתוכן. לביקורת.
ת: אדקיי.
ש: (מציגה את הסיפור) זה הסיפור שלך. איפה פה מתייחס לכתבה עצמה?
ת: קודם כול, לקחתי, כאילו, ביטויים שהיא השתמשה מהפורום –
ש: אבל היא השתמשה בביטויים שלכם, לא שלה.
ת: (מעייין) כתבתי, כתבתי לקראת סוף הפוסט שכנקמה, כאילו, על מה שרשמתי, היא הולכת לרשום כתבה."

(עמ' 24 לפרוטוקול, שורות 7–16)

סעיף 16(א) לחוק מקנה לנתבע חזקה שפרסם את הפרסום בתום לב אם עלה בידו להוכיח שעשה זאת באחת מן הנסיבות המפורטות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן הנסיבות. נתבע 1 לא השכיל להראות שהפרסום נשוא התביעה לא חרג מן התחום. חזקה שנתבע פרסם את הפרסום שלא בתום לב קבועה בסעיף 16(א), וזאת באחד מן התנאים הבאים:

...],

- (1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;
- (2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;
- (3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים עלידי סעיף 15."

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

21 במרס 2011

ט"ו באדר ב תשע"א

חזקה זו קמה בענייננו – נתבע 1 הודה לפחות בקיומו של התנאי הראשון, וגם השלישי התקיים. לפיכך חזקה עליו שפרסם את הפרסום שלא בתום לב, גם אם בתצהיר עדותו הראשית הצהיר:

„[...] לא הייתה כוונה לפגוע באתי אברמוב, איני מכיר אותה גם אישית, הייתה כוונה בטוקבק לעשות סאטירה שנראתה לי מוצדקת כנגד הכתבה שהיא רשמה, סאטירה שנרשמה תחת השפעה של השתייכותי לקהילה ובכוונה תחילה תחת קטגוריה סאטירית באתר.”

(סעיף 9)

– ואפילו בחרתי להתעלם מן העובדה שהכתבה הייתה כללית וששמו לא הוזכר בה כלל, וקיבלתי את עדותו כי חש שהכתבה נגעה לו ממש וכי העלבון היה שלו. סעיף 15 לחוק נועד להגן על ערכי חופש הביטוי, אשר כאמור לעיל, לא תמיד מסוגלים לדור בכפיפה אחת עם זכותן של הבריות ששמן לא יוכתם. לגבי ידי, בפרסום התכוון נתבע 1 לפגוע בתובעת במידה המחייבת את הקביעה שבמקרה זה, על זכותו להתבטא בחופשיות לסגת מפני זכותה לשם טוב. הנקיבה בשמה המפורש והצגתה באופן המבזה והמשפיל שבו הציג אותה שומטת את הקרקע מתחת לאדני תום הלב שעליהם הוא מבקש לסמוך.

המסקנה המתבקשת מכל האמור לעיל היא שאין להעניק לנתבע 1 את הגנת סעיף 15 לחוק.

8. לפני שאעבור לדון באחריותם של יתר הנתבעים, אזכיר את פסק-הדין שניתן באחרונה ברע"א 4447/07 מור נ' ברק אי.טי.סי. [1995] החברה לשרותי בזק בינלאומיים בע"מ (פורסם במאגרים, 2010). באותה פרשה נדרש בית המשפט העליון לסוגיית לשון הרע במרשתת, אשר למרבה הצער הולכת ונעשית רלוונטית יותר ויותר לחיינו. השאלה העיקרית שעליה נסב הדיון שם הייתה האם יש לחשוף את זהותו של גולש שפרסם לשון הרע בעילום שם. בדעת רוב נפסק כי באין מסגרת דיונית הולמת שתאפשר מתן צו לחשוף את זהותו של גולש אנונימי, אין ליצור אחת כזאת בחקיקה שיפוטית. עם זאת, בית המשפט לא התעלם משאלת האיזון שבין הערכים, ובחר להטעים:

„הזכות לשם טוב ולכבוד אינה מתאינת במרחב הווירטואלי ואין להסכין עם הילכדותה ברשת. [...]”

(פסקה 18)

מכל מקום, הואיל וזהותו של הגולש מפרסם הפרסום, הוא נתבע 1, ידועה במקרה שלפניי, אין נפקא מנה להלכה העוסקת בהחלטה אם לחשוף את שמו של גולש אלמוני אם לאו.

אחריותם של נתבעים 2 ו-3

9. התובעת גילתה את הפרסום שנה לאחר שפורסם, כאשר הקישה את שמה במנוע החיפוש, גוגל. היא טוענת כי על נתבעים 2 ו-3 מוטלת אחריות מכוח סעיפים 12 ו-35 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: „פקודת הנזיקין”).

נתבע 3, שכינויו בפורום 'Ezmeer', היה מנהל פעיל בו. הוא הבחין בפרסום ובתגובות לו עוד ביום פרסומם:

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

21 במרס 2011

ט"ו באדר ב תשע"א

ש,, אתה הוא איזמיר?
 ת: נכון.
 ש: האם התאריך והשעה מראים מתי היית באתר?
 ת: מתי פרסמתי בו... כן.
 ש: אני רוצה להפנות לנספח ט לתצהיר של התובעת, השורה השנייה,
 ,איזמיר', ב' 21 בדצמבר – זה יום הסיפור – 17²⁸.
 ביהמ"ש: אז אלה היום והשעה שאתה נכנסת והגבת.
 ת: כן."

(עמ' 31 לפרוטוקול, שורות 9–16)

הפרסום הוסר לבסוף רק לאחר שבא-כוח התובעת פנה אל נתבע 3 בעניין.

10. אכן, יש להשית על נתבעים 2 ו-3 אחריות לפרסום לשון הרע באתר, וזאת מכוח סעיף 35 לפקודת הנזיקין, הקובע לאמור:

„עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות – הרי זו התרשלות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה.”

בהתקיים שלושה תנאים ניתן לקבוע כי אדם אחראי לעוולת הרשלנות: המזיק חב חובת זהירות לניזוק; המזיק הפר חובה זו; עקב ההפרה נגרם לניזוק נזק. חובת הזהירות מחולקת לשתיים שאת קיומן יש להוכיח: חובת זהירות מושגית וחובת זהירות קונקרטית (ראו ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית, בית שמש, פ"ד לז(1) 113 [1982] [להלן: „הלכת ועקנין“]). שתיהן נקבעות על-פי מבחן הצפיות. הראשונה – בהינתן תשובה לשאלה האם אדם סביר היה צריך לצפות את הנזק, והשנייה – לפי השאלה האם היה המזיק הספציפי, בנסיבותיו המסוימות של המקרה, צריך לצפות את הנזק שהתרחש הלכה למעשה.

„[...] נקודת המוצא העקרונית היא, כי מקום שניתן לצפות נזק, כעניין טכני, קיימת חובת זהירות מושגית, אלא אם כן קיימים שיקולים של מדיניות משפטית, השוללים את החובה [...]”

(הלכת ועקנין, עמ' 123)

שיקולי המדיניות המשפטית באים לאזן בין האינטרסים השונים (שם).

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

21 במרס 2011

ט"ו באדר ב תשע"א

ככל שהדברים אמורים בחובת הזהירות המושגית, סבורתני כי בעלי אתר מרשתת ומנהליו יכולים לצפות כי השמצות שתיכתבנה בפורום על פלוני תפגענה בשמו הטוב. אשר לחובת הזהירות הקונקרטית – נתבעים 2 ו-3 היו יכולים לצפות כי הפרסום נשוא התובענה יפגע בתובעת. בכללי הפורום נכתב שאין לנקוט שפה בוטה או מעליבה שעלולה לפגוע במשתתפים אחרים בו וכי מי שמשתמש בפורום מסכים שלא להשתמש בו לצורך פרסום [...], כל חומר שביודעין שגוי ו/או פגום, לא מדויק, מנצל, מוגזם, מלא שנאה, מטריד [...], מאיים, פוגע בזכות לפרטיות, מסית או באופן אחר עובר על החוק" (נספח י לתצהיר התובעת). מכאן שצפו פגיעה באנשים דוגמת התובעת.

השאלה הנוספת שנשאלת היא האם, נוכח הרצון לספק לגולשים במה חופשית להתבטא מחד גיסא, ולהימנע מפגיעה בשמו הטוב של אדם מאידך גיסא, היה על נתבעים 2 ו-3 לצפות את הנזק כעניין של מדיניות משפטית.

לשאלה האם יש להטיל אחריות מכוח עוולת הרשלנות על מנהלת פורום אינטרנט נדרש בית משפט זה בת"א 32986/03 בושמיץ נ' אהרונוביץ' (פורסמה במאגרים, 2007). באותו עניין ביכרתי שלא לקבוע מסמרות, וקבעתי כי יש לבחון כל מקרה ומקרה על-פי הכללים הנגזרים מסעיף 35 לפקודת הנזיקין, כאשר השיקולים המנחים שבעיקר יש להביא בחשבון הם הצורך לאזן את החירויות המתנגשות, תום לבו של התובע, מידתיות הפרסום, ניסוחם של הביטויים הפוגעים, עצמתם, שכיחותם בפורום ומשך הופעתם בו.

בחינה לאורם של כל אלה מביאה למסקנה כי בנסיבות המקרה, היו צריכים נתבעים 2 ו-3 לצפות את הפגיעה בתובעת מראש כאשר קראו את הפרסום המשמיץ. נתבע 3, כפי שהודה, קרא אותו מיד לאחר שפורסם, ובתגובתו שהובאה לעיל ראינו כי הבין שאחד מחברי הפורום הקבועים סבר כי מדובר בסיפור אמיתי. אף-על-פי-כן לא הואיל להסיר את הפרסום במשך שנה, אלא רק כאשר הגיעה אליו הפנייה מטעם התובעת. מנהל פורום סביר היה מסיר את הפרסום הפוגעני מהר ככל האפשר מרגע שנודע לו דבר קיומו, וכך היה מסייע לזיכור הפגיעה באדם שדיבתו הוצאה רעה.

כפי שעלה מעדותו של נתבע 1, לא הייתה זו הפעם הראשונה שבה התערבה הנהלת הפורום בתוכן הפרסומים בו :

- ש,, : אתה היית מודע לכך שלבעלי המרכז, או למנהלים, למרכז, למנהלים – יש אפשרות סינון ומחיקה של פוסטים?
- ת: זהו. אני תיארתי לעצמי שכמו פוסטים שאני רשמתי בעבר, שאם הפוסט לא בסדר, מבחינה משפטית – הוא יימחק.
- ש: מחקו לך פעם פוסט?
- ת: כן.
- ש: [...] למה מחקו לך את הפוסט?
- ת: בדרך כלל זה היה או שאני, נגיד, ציינתי מתחרים שלהם ואז, אם אני מעניק פרסומות לאתר אחר באתר שלהם, או פעם אחרת, אני זוכר שניסיתי למכור איזה משהו, ותוך דקה מחקו את זה."

(עמ' 21 לפרוטוקול, שורות 12–21; ראו גם סעיפים 7–8 לתצהירו)

נתבע 3 אישש את הדברים :

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

21 במרס 2011

ט"ו באדר ב תשע"א

„[...] מה שאנחנו כן עושים בתור מנהלים זה כמה דברים: קודם כול, כשמישהו מתריע לפנינו על הודעה בעייתית אנחנו מטפלים בזה בהתאם. דבר שני, כמו שאביב הזכיר קודם – כאשר מישהו משתמש בפורום, כי הוא פתוח לכולם, ומתחיל לפרסם דברים שהם בכלל לא קשורים – מתחיל לפרסם עסקים שלו, מוצרים – אנחנו מוחקים את זה, כי זה לא קשור אלינו. מעבר לזה אנחנו משתדלים לא להיות צנזור, או למחוק, כי כל מי שנרשם לפורום, בעת שהוא נרשם, מצהיר ומסמן (קורא את סעיף הגבלת האחריות).”

(עמ' 28, שורות 4–9)

אם כן, לנתבעים 2 ו-3 לא היה כל קושי להסיר מהפורום פרסומים, והם נהגו לעשות זאת, למשל, במקרים שבהם נתנו גולשים במה למתחריהם. לא כך עשו במקרה דנן, כאשר פורסם בפורום פרסום שהיה בו משום לשון הרע. ביושבם בחיבוק ידיים במשך שנה התרשלו נתבעים 2 ו-3, והתרשלותם גרמה לתובעת נזק: היא פגעה בשמה הטוב והסבה לה עגמת נפש. בטענתו כי הפרסום הוא פרודיה ותו לא, נתבע 3 מתעלם לא רק מכך שמדובר בפרסום המנוגד לחוק, כפי שקבעתי, אלא אף לכללי השימוש בפורום, שאת חלקם קבע הוא עצמו (עמ' 26 לפרוטוקול, שורות 26–29; עמ' 28, שורות 3–9).

אכן, יש להטיל על נתבעים 2 ו-3 אחריות לפרסום לשון הרע, ואני קובעת בזה כי עוולו כלפי התובעת את עוולת הרשלנות. אבהיר: העובדה שצינו בתקנון הפורום כי –

„אתר ופורום המרכז לאמנות הפיתוי, הינם אתרים בידוריים המציגים פילוסופיה מסוימת שעשויה לפגוע ברגשותיהם של אנשים מסויימים. לפיכך מוצהר בזאת שכל הנאמר, הכתוב, וכל שיאמר ו/או יכתב באתר ובפורום הוא בכוונת הומור ושעשוע גרידא ואין לראות את הדברים הנאמרים או הנכתבים באתר או בפורום כמכוונים לכל סוג של פגיעה בשום אדם. אם אינך מסכים לתנאי השימוש, כולם או חלקם, אינך רשאי לעשות שימוש באתר ובפורום המרכז לאמנות הפיתוי לכל מטרה שהיא.”

(מוצג ו למוצגי ההגנה)

– אין בה כדי לפטור אותם מאחריות, ולו מן הטעם שלא הוכח כי כל מי שקרא את הפרסום קרא גם את התנאי הזה להשתתפות בפורום.

הפיצוי

11. בהיותה עוולה אזרחית, עקרונות הפיצוי על פרסום לשון הרע נגזרים מפקודת הנזיקין, הכוללת בהגדרת המונח „[נזק]” גם פגיעה שאינה ממונית, כגון אבדן נוחות או שם טוב. הפיצוי בתביעה מעין זו, כבר נפסק, נועד בראש ובראשונה להעמיד את התובע במצב שבו ניצב בטרם נפגע מהעוולה (רע"א 4740/00 אמר נ' יוסף, פ"ד נה(5) 510, 522–523 [2001] [להלן: „פרשת אמר”]), וכמוֹכֵן להרתיע מפרסום שיש בו לשון הרע (פרשת ספיר, עמ' 57). הפיצוי מן הסוג הראשון הוא

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

21 במרס 2011

ט"ו באדר ב תשע"א

פיצוי תרופתי, בעוד זה מן הסוג השני הוא פיצוי הרתעתי או עונשי (פרשת אמר, עמ' 521–522). הראשון לא נועד להעשיר את הניזק. תכליותיו שלוש: לעודד את רוחו, לתקן את הנזק לשמו הטוב ולמרק את זכותו לשם טוב (שם, עמ' 524–525).

„בפסיקת פיצויים בגין לשון הרע יתחשב בית-המשפט, בין היתר, בהיקף הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב ובסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד. הבחינה היא אינדיווידואלית. אין לקבוע תעריפים. בכל מקרה יש להתחשב בטיב הפרסום, בהיקפו, באמינותו, במידת פגיעתו ובהתנהגות הצדדים. [...] חומרת הפגיעה ברגשותיו של הניזוק ובשמו הטוב נמדדת לעתים בחומרת מעשיו וביטוייו של המזיק. [...]”

(שם, עמ' 525)

החוק (סעיפים 7א(א)–(ב)) מסמיך את בית המשפט לפסוק פיצוי שסכומו 50,000 ₪ לכל היותר בלא צורך בהוכחת הנזק. סכום זה מתעדכן, לאור הקבוע בסעיף 7א(ה) לחוק. ואולם סעיף 7א(ג) קובע:

„במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, שבו הוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע, פיצוי שלא יעלה על כפל הסכום [...], ללא הוכחת נזק.”

12. בכתב התביעה עתרה התובעת לפיצוי בסך 129,660 ₪. אבחן עתה מה הפיצוי הראוי שיש לפסוק לה בנסיבות המקרה דנן.

בחקירתה הנגדית נתבקשה התובעת לתאר את תגובתה לפרסום:

ת: „קיבלתי אגרוף בבטן... הייתי בשוק. קודם כול, יש עוד אולי אתי אברמוב אחת במדינת ישראל, אז אני אמרתי: רגע, אולי זו לא אני. בכלל לא זיהיתי את עצמי. הייתי בשוק, ממש בשוק.
ש: ברור לך שמדובר בסיפור—
ת: היתולי? לקרוא לי שמנה ומכוערת?
כאילו... גם לשמנה ומכוערת אין אומרים שהיא שמנה ומכוערת.”

(עמ' 6 לפרוטוקול, שורות 16–21)

כאשר ביקש בא-כוח נתבע 1 לדעת אם ידוע לה על אדם שקרא את הפרסום, השיבה: „זה הופיע ב,גוגל” (שם, שורה 29). כשהטיח בה שלא הוכיחה כמה אנשים סיפרו לה שקראו אותו, ענתה:

ת: „קודם כול, אני קראתי את זה, וזה מספיק לי. דבר שני, באותה תקופה היו לי כמה דייטים, הזויים מאוד. לא הבנתי מה רוצים ממני. אנשים שכיוונו למקום מסוים. עד היום נמשכות אליי פניות הזויות לחלוטין, ממקומות שאני... אני רשומה בשני אתרי היכרויות, בשני אתרים חברתיים, אחד הוא דה-מרקר. הפניות תמיד מגיעות אליי מ,דה-מרקר. אנשים מאתרים את

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

21 במרס 2011

ט"ו באדר ב תשע"א

הטלפון שלי ב,דה־מרקר'. כשאני שואלת אותם, מה זה? הם אומרים: קראנו ב,בננות'. אמרתי: זה לא מופיע. הם אומרים: אה, ממזמן. התשובה – שאיננו יודעים. כי זה אינטרנט. איננו יודעים. ת: אני רוצה להגיד עוד משהו. באותו זמן אני לא כל־כך הבנתי במחשבים ובאינטרנט. עכשיו אני מבינה קצת יותר, ורציתי להגיד שיש עליי חמישה דפים ב,גוגל', אבל התוצאות האלה ביהמ"ש: מופיעות ראשונות? ת: כן. אני לא חיפשתי המון, אני חיפשתי קצת. זה אומר שהיו הרבה חדירות לדבר הספציפי הזה. ש: את לא הצלחת לצרף לתצהיר תצהיר של אדם אחד – ת: אבל אצלכם קראו את זה, כי עובדה שהגיבו על זה. בפורום שלכם, עובדה שהגיבו על זה לפחות חמישה אנשים. בתגובות שאני מכוערת גם, נכון. אז יש חמישה אנשים שקראו את זה."

(עמ' 7, שורות 4–19; כן ראו עדותה בעמ' 18)

הגם שנתבע 1 הצהיר כי הפרסום הופיע ב,,פורום סגור וקטן" (סעיף 18 לתצהירו), הוכח כי הטקסט היה נגיש לא רק לחברי המרכז, אלא גם לקהל החיצון. נתבע 3 העיד:

ש,, אתה יכול להעריך כמה לקוחות היו מאז נפתחה [נתבעת 2 – ש' א'] ועד לסוף 2007? ת: אני חושב שמדובר ב... כמה מאות. ש: כמה? ת: מעל מאתיים, שלוש־מאות. [...]

ש: נכון שעד – עד, בזמן הרלוונטי, לסיפור של אביב, הייתה נגישות לפורום לא רק למשתתפי הסדנאות בפועל, אלא גם למשתתפים מהעבר? אלה שהיו בזמנו, או כאלה שרכשו איזו ספרות, וגם, בעצם, לקהל הרחב? ת: נכון. ש: זה לפני שמביאים בחשבון אנשים שגולשים ב,גוגל', נכון? ת: זה כולם. הפורום היה פתוח לכולם."

(עמ' 26 לפרוטוקול, שורה 32–עמ' 27, שורה 26; ההדגשה שלי; עוד ראו שורות 28, 30–31; עמ' 33, שורות 9–10)

הפרסום, אשר הוסיף להופיע בפורום גם שנה לאחר יום כתיבתו, היה אפוא זמין אף למי שלא תר דווקא אחריו או נמנה עם הכותבים בפורום – כמו התובעת עצמה.

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

ת"א 176992-09 אברמוב נ' פרנקל ואח'

21 במרס 2011

ט"ו באדר ב תשע"א

לכך יש להוסיף כי נתבע 1 לא היה תם לב שעה שחיבר את הפרסום והתכוון לפגוע בתובעת. כזכור, הטעם שנתן לכך היה הרצון להגיב לכתבה, שבעיניו פגעה בקהילה שלדבריו „[...] הייתה כמו הבית השני שלי” (עמ' 22 לפרוטוקול, שורה 18). הוא מעולם לא טרח להתנצל לפניו (עמ' 26, שורות 3–4).

13. לאחר שהבאתי בחשבון את השיקולים דלעיל, לרבות טיב הפרסום, היקפו, אמינותו, משך הופעתו והתנהגות הצדדים, אני מחייבת את נתבע 1 לשלם לתובעת סך של 70,000 ₪. נתבעים 2 ו-3, אשר עוולו כלפי התובעת ברשלנות, ישלמו לה סך של 30,000 ₪. נוסף על כך אני מחייבת את הנתבעים לשלם לתובעת הוצאות משפט, ומורה לנתבע 1 לשלם לה שכר-טרחת עורך-דין בסך 10,000 ₪ ולנתבעים 2–3 – לשלם לה שכר-טרחת עורך-דין בסך 5,000 ₪. כל הסכומים יישאו ריבית והפרשי הצמדה כחוק מהיום ועד למועד התשלום המלא בפועל.

ניתן בלשכתי היום, ט"ו אדר ב תשע"א (21 במרס 2011).

המזכירות תשגר העתק פסק-הדין לבאי-כוח הצדדים.

שושנה אלמגור, שופטת